

E e

É é

PÍSMENO E

CÍLE PRO TENTO BLOK

- ČTU A PÍŠU PÍSMENO E, É.
- UČÍM SE ROZPOČÍTADLO.
- ŘÍKÁM KRÁTKÁ SLOVA ROBOTÍ ŘEČÍ.
- POSLOUCHÁM POHÁDKU A ODPOVÍDÁM NA OTÁZKY K TEXTU.

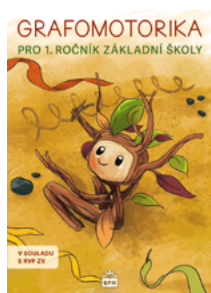
METODY A FORMY PRÁCE

Využíváme aktivizační metody ve třídě i venku, individuální a skupinovou práci, diskuzi, sebereflexi.

POMŮCKY

Tužka, pastelky, zrcátka, kamínky a krátká dřívka, pecky od meruněk nebo velké fazole (alespoň 10 ks pro každého žáka), prázdné kartičky k vizualizaci čtení po písmenech, táč s moukou nebo kuskusem, bzučák.

PROPOJENÍ S DALŠÍMI MATERIÁLY ŘADY

Grafomotorika
str. 16 –protínání
v bodě,
str. 17 – vlnovky

Čtecí karty
str. I/9–I/14

Písanka 1
str. 10–11

TIP:

Ve větě „MÁMA MÁ _“ žáci dokreslí obrázek a větu přečtou nahlas. Následně větu opíše a opět dokreslí obrázek. Pokud děti napadá, co jiného ještě máma má, mohou tentokrát nakreslit jiný obrázek. Stejně lze pracovat i s dalšími větami na této dvoustraně.

Strana 20 / písmeno E

Vyučující představí žákům všechny čtyři tvary písmene E.

Jako motivaci k vyvození písmene E lze využít video z cyklu Ábécédé s Michalem.

Strana 20 / básnička Emanovo počítadlo

CÍL: Žák odříká básničku po slabikách jako rozpočítadlo.

Nejdříve básničku přečte vyučující nebo zdatnější žák. Poté se ji děti naučí zpaměti a v kruhu se rozpočítávají. Ten, na koho padne poslední slabika, rozpočítává v dalším kole. Díky této aktivitě zdokonalují žáci svou artikulaci, rytmus řeči a trénují správnou výslovnost. Vedle toho zlepšují paměť, pozornost a soustředění.

E e

É é

- ČTU A PÍŠU PÍSMENO E, É.
- UČÍM SE ROZPOČÍTADLO.
- ŘÍKÁM KRÁTKÁ SLOVA ROBOTÍ ŘEČÍ.
- POSLOUCHÁM POHÁDKU A ODPOVÍDÁM NA OTÁZKY K TEXTU.

EMANOVO POČÍTADLO

ENE BENE, EMANE,
KDO TU BABU DOSTANE?
TEN TO NENÍ, TEN TO JE,
TEN UŽ S NÁMI NEHRAJE!

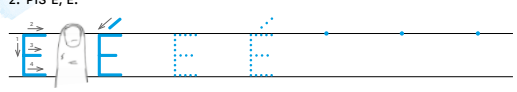
František Kábele: Brousek pro tvůj jazyček

1. VYBARVI OBRÁZKY SLOV, VE KTERÝCH SLYŠÍŠ E.

2. PÍŠ E, É.

SESTAV PÍSMENO E Z PŘÍRODNIN, KTERÉ NAJDEŠ VENKU.

Poslechni si rozpočítadlo. Vyzkoušej ho se spolužáky a nauč se ho zpaměti.

20

J A M E L I S O P U T Y

TIP: Rozpočítadlo lze využít opakovaně i v následujících dnech.

S pomocí knihy *Brousek pro tvůj jazýček* je možné seznamovat žáky zábavnou formou s písmeny abecedy a zároveň u dětí rozvíjet správnou výslovnost jednotlivých hlásek.

Strana 20/1

CÍL: Žák vybarví obrázky slov, ve kterých slyší E.

Při pojmenovávání obrázků vede vyučující žáky k diskuzi – je třeba, aby se na označení shodli. Doporučujeme respektovat jejich volbu a uznat různé varianty (ELEKTRIKA i ŽÁROVKA, KOLÁČ i SUŠENKA apod.).

Strana 20/2

CÍL: Žák napíše písmeno E a ě.

Vyučující připomene správné držení tužky. Psaní předvede na tabuli a upozorní také na směr tahů podle šipek. Čárku nad ě žáci píší vždy shora dolů. Sledují také vzdálenost mezi jednotlivými písmeny. Vejde se dětem mezi písmena ukazováček? Tímto způsobem si lze pomáhat při psaní na linku bez pomocných teček, třeba do sešitu.

TIP: K evokaci lze využít písmeno E z úvodní ilustrace a vytvořit z něj duhové písmeno. Žáci k němu pak mohou dokreslit nebo dopsat další slova, která začínají na E.

SESTAV PÍSMENO E Z PŘÍRODNIN, KTERÉ NAJDEŠ VENKU.

CÍL: Žák vyhledá vhodné přírodniny a sestaví z nich písmeno E.

TIP: Písmena lze skládat např. i z šátků, provázků, nebo dokonce s pomocí vlastního těla.

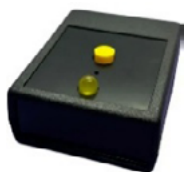

Strana 21/3

CÍL: Žák přečte uvedená písmena. Rozlišuje mezi nimi E a É, která barevně odliší.

S tímto cvičením lze pracovat několika způsoby: vedle samotného čtení písmen je možné je ve stejném pořadí psát na tabuli nebo na pruh papíru. Další varianta je práce s peckami od meruněk: žáci samostatně nebo ve dvojicích skládají z uvedených písmen co nejvíce slov s pomocí nadepsaných pecek od meruněk.

TIP: Pro zvukové rozlišování a následné uvědomění si krátké a dlouhé samohlásky lze i v „běžné“ výuce využít bzučák pro dyslektiky. Osvědčuje se při vytleskávání krátkých a dlouhých slabik, obzvláště u žáků s odlišným mateřským jazykem.

Strana 21/4

CÍL: Žák pojmenuje obrázky a řekne je robotí řečí.

Lze tady využít práci s prázdnými kartičkami:

Při vyslovování jednotlivých hlásek vyučující pokládá prázdné kartičky na stůl zleva doprava, jako při psaní slova.

Například u slova PES postupuje takto:

Současně s vyslovením hlásek pokládá kartičky: P-E-S.

Poté žáci slovo znovu přečtou robotí řečí: P-E-S.

Vyučující se zeptá: Kde je hláska E? Žáci ukážou správnou kartičku.

Vyučující pokračuje otázkami: Na jaké písmeno slovo začíná? Slovo pes začíná písmenem P. P je tedy na začátku.

Na jaké písmeno slovo končí? Slovo pes končí písmenem S. S je tedy na konci.

Nakonec žáci znovu vysloví slovo robotí řečí a při každé hlásce ukazují na příslušnou kartičku.

TIP: Všechna slova jsou stejně dlouhá, na tři kartičky. Kdo zvládne, může k obrázku napsat všechna tři písmena. Ostatní napíší pouze E na správné místo.

Strana 21/5

CÍL: Žák dokáže uvést příklady, kde a kdy se v běžném životě setkal s erbem.

Vyučující motivuje žáky k vyprávění svých zážitků z cestování po historických památkách.

Jako evokaci lze také využít video Lovci záhad – erby.

TIP: Vyučující může žáky rozdělit do skupin, např. po čtyřech, aby si vyprávěli své zážitky. Poté se všichni sejdou v kruhu a několik dobrovolníků vypráví zážitky svého spolužáka či spolužačky.

Strana 21/6

CÍL: Žák dokreslí spojnice bodů podle vzoru.

Vyučující žáky motivuje také k vytváření vlastních vzorů mezi čtyřmi body.

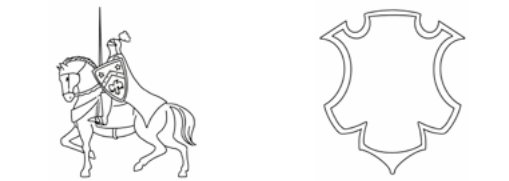
3. ČTI. OZNAČ PÍSMENA: ■ E, ■ É

J A M É M J A E M E Á

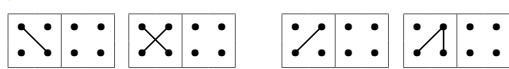
4. POJMENUJ OBRÁZKY. ŘEKNI ROBOTÍ ŘEČÍ. NAPIŠ, KDE SLYŠÍŠ E.

5. CO VÍŠ O ERBECH? NAKRESLI SI SVŮJ ERB.

6. DOKRESLI PODLE VZORU.

4. Pokud to zvládneš, zapiš do políček celá slova, kde slyšíš E. Slova zkus vytleskat. Co pozoruješ?
5. Víš, co je to erb? Odkud ho znáš? 6. Zkus stejný vzor poskládat z kamínků a dřevěk.

J A M E L I S O P U T Y 21

TIP: Vizuomotorické cvičení je vhodné zařazovat do výuky pro všechny žáky. Předcházíme tak diskriminaci žáků docházejících na nápravy SPU.

KRESLI OBRAZCE.

CÍL: Kreslením obrazců na větší ploše žák rozlišuje vlastnosti materiálu, jako je pásek, hlína nebo jíl.

TIP: Lze pracovat samostatně nebo v menších skupinách.

Strana 22/1

CÍL: Žák rozliší krátké a dlouhé samohlásky A, Á, E, É a vybarví je podle zadání.

TIP: Vyučující může žáky vyzvat, aby spočítali, kolik je A a kolik je Á, kolik je všech krátkých samohlásek nebo kolik je všech dlouhých samohlásek. Děti si procvičují evidenci.

TIP: Žáci se také mohou zamýšlet nad tím, ve kterých názvech barev slyší písmeno E (červená, zelená, černá...

Strana 22/2

CÍL: Žák spojí slovo s odpovídajícím obrázkem.

TIP: Slova lze složit také z přírodnin. Ti, kteří zvládnou, s nimi mohou vymyslet větu a napsat ji na proužek papíru.

Strana 22/3

CÍL: Žák dovede vyprávět některou klasickou českou pohádku podle obrázkové osnovy.

Jako motivaci lze využít videa z elektronické učebnice.

Čtení do ouška – Povídání o pejskovi a kočičce

Čtení do ouška – O perníkové chaloupce

TIP: Vyučující může také přečíst pohádku z knihy, např. *Nejkrásnější české pohádky* (ed. Jana Eislerová).

HLEDEJ PŘEDMĚTY, V JEJICHŽ NÁZVU SLYŠÍŠ E.

CÍL: Žák aktivně vyhledává předměty, v jejichž názvu slyší E.

TIP: Pokud tuto hru děti hrají poprvé, je vhodné ji rozdělit do kratších úseků a mezi každý vložit společné sdílení, které ostatním poskytne oporu a další příklady.

ZAHRAJ SI S OSTATNÍMI HRU „ČÁP ZTRATIL ČEPIČKU“.

CÍL: Žák se aktivně zapojí do hry na vyhledávání předmětu, který odpovídá určené barvě.

TIP: Lze si domluvit pravidlo, že barvu není možné hledat na sobě, pak je hra náročnější.

1. VYBARVI: ■ A, Á, ■ E, É

A	Á	E	É	Á
E	É	Á	A	E

2. PŘEČTI A SPOJ.

JÁMA
MÁMA
MÁJA

3. POZNÁŠ POHÁDKY? TVOŘ VĚTY.
SPOJ S OBRÁZKEM, KTERÝ K POHÁDCE PATŘÍ.

1. Vybarvi stejnou barvou krátkou i dlouhou samohlásku. V názvech kterých barev slyšíš písmeno E (zelená, červená, hnědá, černá...)? 2. Spoj obrázek se slovem. 3. Vyprávěj pohádku podle obrázkové osnovy.

22 J A M E L I S O P U T Y

Text **MAKOVÁ PANENKA – JAK POTKALA MOTÝLA EMANUELA** (práce s textem viz ČTENÁŘSKÁ LEKCE) pochází z knížky *Maková panenka a motýl Emanuel*. Krátké pohádkové příběhy jsou také známé z oblíbeného večerníčku.

Příběh o makové panence může posloužit jako motivace k tématu. Na video pak lze plynule navázat čtenářskou lekcí.

Sebehodnocení:

ŘÍKÁM KRÁTKÁ
SLOVA ROBOTÍ ŘEČÍ.

CÍL: Žák provede sebereflexi na základě návratu k tématu týdne.

TIP: Vyučující může využít obrázky ze Slabikáře a ukazovat je žákům, kteří je budou pojmenovávat robotí řečí. Ti, kteří potřebují podporu prázdných kartiček, vybarví si menší počet šípků. Je vhodné vést žáky k tomu, ať se společně dohodnou na tom, kolik šípků si mají vybarvit spolužáci, jimž dělá robotí řeč potíže.

Volné strany 24 a 25 jsou určeny pro kreativitu a podporu pisatelství.

MAKOVÁ PANENKA JAK POTKALA MOTÝLA EMANUELA

NA KRAJI MAKOVÉHO POLE SEDĚL
MOTÝL EMANUEL S MALÝM
ORANŽOVÝM CYLINDREM NA HLAVĚ.

VÍŠ, CO JE TO CYLINDR?

SKLÁDAL A ZASE ROZKLÁDAL KŘÍDLA, ALE ZA CHVÍLI
TOHO NECHAL A POVÍDÁ:
„PROČ VLASTNĚ ROZKLÁDÁM KŘÍDLA, KDYŽ TU NIKDO
NENÍ?“

JAK SE EMANUEL SNAŽIL UPOUTAT NA SEBE POZORNOST?

SOTVA TO DOŘEKL, OZVALO SE Z MAKOVÉHO POLE:
„VŽDYŤ UŽ JDU!“
A Z MÁKŮ VYŠLA MAKOVÁ PANENKA. MĚLA ČERVENOU
SUKNI A USMÍVALA SE.
„JSEM MAKOVÁ PANENKA,“ POVÍDÁ MOTÝLOVI.
MOTÝL SMEKL ORANŽOVÝ CYLINDR A POKLONIL SE.
„JSEM MOTÝL EMANUEL. LÍBÍŠ SE MI, PANENKO.“

Václav Čtvrtek, Hana Dokočilová: Maková panenka a motýl Emanuel (upraveno)

CO SE TI LÍBÍ NA CHOVÁNÍ MOTÝLA
EMANUELA?
ZNÁŠ NĚJAKÝ DALŠÍ PŘÍBĚH
O MAKOVÉ PANENCE?

ŘÍKÁM KRÁTKÁ
SLOVA ROBOTÍ ŘEČÍ.

J A M E L I S O P U T Y

23

E e
E e

ČTENÁŘSKÁ LEKCE

CÍLE

- AKTIVNĚ NASLOUCHÁM TEXTU I PROJEVŮM SPOLUŽÁKŮ A S POROZUMĚNÍM NA NĚ REAGUJI.
- UČÍM SE ROZPOZNÁVAT EMOCE POSTAVY A JEJÍ PROJEVY.
- SEZNAMUJI SE S RŮZNÝMI FORMAMI KOMUNIKACE A UČÍM SE JE VHODNĚ POUŽÍVAT.

METODY A FORMY PRÁCE

Využíváme třífázový model učení, řízené čtení, skupinová práce, individuální aktivity.

POMŮCKY

Papíry, pastelky, knížka, červené šátečky nebo mašle, fáborky, oranžový karton.

PROPOJENÍ S DALŠÍMI MATERIÁLY ŘADY

Grafomotorika
str. 12–13 –
vlnovky a smyčky,
str. 26 – shrnující
obrázky

Čtecí karty
I/9–I-14

Čítanka
pro 1. a 2. roč.
str. 16–17

EVOKACE – UVĚDOMĚNÍ SI NOVÝCH INFORMACÍ – REFLEXE

V každé této části dochází při učení žáka k důležitému myšlenkovému pochodu, který má vliv na jeho učení.

EVOKACE – startuje, připravuje myšlení žáka na dané téma, úkol, cíl lekce. Pomáhá mu vybavit si, co už o daném tématu ví.

UVĚDOMĚNÍ SI NOVÝCH INFORMACÍ – žák se dovídá nové informace, většinou za pomoci nějaké metody a učitele – průvodce, který mu pomáhá text nebo jiný zdroj informací lépe pochopit a najít to podstatné.

REFLEXE – velmi důležitá a nezbytná část každého učení. V této fázi si žák propojí své předchozí a nové informace a učí se s nimi pracovat, vyhodnocovat a upevňovat je.

Řízené čtení – metoda, kdy vyučující nebo žáci čtou text po částech. Pedagog během čtení klade otázky, které čtenářům pomáhají pochopit text nebo upozorňují na podstatné informace v textu. Tato metoda je vhodná pro začínající čtenáře a lze klást otázku po každé větě – co nám věta řekla, jak tomu rozumíme, kdo, kde, kdy, co? Na závěr je možné přečíst celý text ještě jednou bez přerušení a nechat ho vyznít vcelku.

PRŮBĚH LEKCE

EVOKACE

Žáci chodí po třídě a hledají kartičky s obrázky. Na obrázcích je makové pole, makovice, vlíčí mák, motýl a cylindr – obrázky se mohou opakovat, ale počet by měl odpovídat počtu dětí ve třídě. Každý, kdo najde obrázek, ho položí do kruhu na určené místo a posadí se do kroužku. Pak všichni společně odhalují, o čem se bude číst.

Další varianta:

V kruhu leží makovice a cylindr – buď skutečné, nebo jejich obrázky. Žáci si obě věci společně pojmenují a přemýšlejí, o čem se bude číst. Pokud dětem tyto nápovědy nestačí, lze přidat červenou sukni, motýlí křídla nebo pustit úvodní melodii z večerníčku O makové panence.

Poté vyučující pokládá otázky: Kdo tam vystupuje, jaké jsou hlavní postavy? Kdo je zná? Co o nich už víme?

Žák rozvíjí složku „Umění se učit“ skrze monitoring vlastního porozumění a vědomé propojování známého s novým.

UVĚDOMĚNÍ SI NOVÝCH INFORMACÍ

Vyučující předčítá text ve Slabikáři na str. 23. Postupuje po větách a po přečtení určité části textu pokládá otázky:

- Kde seděl motýl? Jak se jmenoval? Víte už, co je to cylindr?
Jak se Emanuel snažil na sebe upoutat pozornost a proč asi?
Jak se cítil? Proč si to myslíte?
- Jak vypadala maková panenka? Jak se cítila? Podle čeho jste to poznali?
Jak se pozdravili? Jak se motýl Emanuel cítil teď?

Žáci rozpoznávají emoce a vnímají estetickou hodnotu literární formy.

REFLEXE

Žáci se postaví do dvou řad proti sobě. Chlapci zvlášť – motýli, děvčata zvlášť – panenky.

Děvčata mají červené mašle nebo sukýnky, chlapci mohou použít cylindr vystřižený z kartonu (viz Výtvarné tvoření).

Vyučující pustí úvodní znělku z večerníčku *O makové panence*, děti jdou proti sobě a pozdraví se.

K tomu může vyučující pokládat doplňující otázky: Jak jinak se mohli pozdravit? Jak se pozdravíme s kamarádem, s panem doktorem, s paní učitelkou, s babičkou? Proč se zdravíme? K čemu pozdrav slouží?

Závěrečný úkol může spočívat v tom, že žáci zakroužkují všechna E v textu.

TIP: Pozdrav (od „zdraviti“, tj. přát zdraví) je slovo nebo gesto, kterým dáváme druhým najevo, že je rádi vidíme, vážíme si jich a přejeme jim něco dobrého.

Zdravíme jednak verbálně, to znamená slovy – oslovujeme druhé pomocí pozdravů, jako je ahoj, dobrý den, hezký den atd. Důležitý je ale také neverbální pozdrav, jako je např. úsměv, mávání, úklon hlavy nebo celého těla, smeknutí klobouku, podání ruky či polibek.

Jak se zdraví lidé jinde ve světě?

- Hola [ola]! Buenos días! – **španělsky** Ahoj! Dobré ráno!
- Hallo! Guten Tag! – **německy** Ahoj! Dobrý den!
- Salut! Bonjour [bonžúr]! – **francouzsky** Ahoj! Dobrý den!
- Hello [helou]! Good morning [gut mónin]! – **anglicky** Ahoj! Dobré ráno!

TIP: Téma lze využít i při pobytu venku. Žáci mohou hledat přírodniny, ve kterých slyší E. Mohou létat jako motýl – s rozpaženými rukama. Skvělá venkovní hra je i Motýlí honička: jedno dítě představuje ptáčka, který chytá motýly – ostatní děti. Ti se mohou zachránit tím, že usednou na květ – dřepnou si.

TIP: Na téma lze navázat i dalšími aktivitami, čtením či sledováním jiných příběhů o makové panence. Vše je také možné propojit s hudební výchovou, tancem, výtvarnou výchovou apod.

Další příběhy o makové panence

- **Knížka Václava Čtvrťky** *Maková panenka a motýl Emanuel*, ze které lze předčítat další příběhy, případně je porovnávat s jejich animovanou podobou.
<https://decko.ceskatelevize.cz/o-makove-panence> (díl 4/13)

Pracovní list

<https://edu.ceskatelevize.cz/pracovni-list/ucime-se-s-vecernickem-tematicka-vyuka/metodicky-list-vecernicek-o-makove-panence-o-makove-panence-a-lucnim-svetylku-ferdinandovi.docx>

Výtvarné tvoření

- **Tradiční maková panenka:** Panenku lze vyrobit z otočeného květu vlčího máku, stébla trávy a makovice.
- **Klobouk pro Emanuela:** Z papíru je možné vystříhnout cylindr, který žáci vybarví oranžovou pastelkou nebo fixou a dozdobí.
- **Sypání mákem:** Žáci lepidlem natřou předkreslenou makovici a posypou ji skutečným mákem.